

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/54/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221113
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113221113.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Petra Šama a JUDr. Romana Tótha, v právnej veci žalobkyne: A. F., nar. X.X.XXXX, bytom I. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Leškovou, so sídlom Prešov, Plzenská 2, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne: Ochrana spotrebiteľom a vlastníkom bytov, so sídlom Škultétyho 3, Košice - Staré mesto, IČO: 42 249 708, zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, so sídlom Košice, Škultétyho 3, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Košice, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan, s.r.o., so sídlom Košice, Užhorodská 21, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 4.2.2015 pod č.k. 11C/188/2013-228 a proti uzneseniu toho istého okresného súdu zo dňa 31.3.2014 pod č.k. 11C/188/2013-186, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a žalobkyni, ani vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane náhradu trov odvolacieho konania.

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov vyššie označeným rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice so sídlom Košice, Alžbetina 41, sp. zn. 3C 1589/2012 zo dňa 19.1.2012. Žalovaného zaviazal nahraďiť žalobkyni trovy konania vo výške 259,76 eur na účet jej právnej zástupkyne v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z odôvodnenia návrhu, že podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala rušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu v Košiciach sp. zn. 3C 1389/2012 zo dňa 19.1.2012, a to podľa § 40 ods. 1 písm. c), g) a j) zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. V žalobe poukázala na to, že dňa 27.6.2013 jej bol doručený predmetný označený rozhodcovský rozsudok, ktorým bola zaviazaná zaplatiť žalovanému 102,90 eur a trovy 276,- eur do 5 dní alebo aby v tejto lehote podala odpor. Rozhodcovský súd rozhodol bez jej vypočutia a len na základe listinných dôkazov predložených žalovaným. Preto namietla neplatnosť rozhodcovskej doložky a poukázala pritom na právne závery Najvyššieho súdu SR v rozhodnutiach 6Cdo 1/2012 a 6Cdo 3/2013 a v tejto súvislosti aj na princíp právnej istoty. Zdôraznila, že rozhodcovská doložka nebola individuálne vyjednaná, keďže bola súčasťou štandardnej formulárovej zmluvy. Upravená bola aj v čl. XV. časti VPP, ktoré sú súčasťou poisťnej zmluvy, a preto žalobkyňa by nemala podpísať nielen osobitné zmluvné dojednania, ale ani VPP a samotnú poisťnú zmluvu. Žalovaný, podľa nej, neuniesol dôkazné bremeno o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky.

Žalovaný žiadal návrh zamietnuť. Predovšetkým namietal nesplnenie poplatkovej povinnosti žalobkyne s vyslovením názoru o tom, že dané konanie je osobitným konaním, ktoré sa spoplatňuje. Vyslovil tiež názor o neurčitosti žalobného petitu, v ktorom má byť uvedený aj právny dôvod požadovaného zrušenia rozhodcovského rozsudku. Zmluvné podmienky v poistných zmluvách nespádajú pod súdnu kontrolu v zmysle smernice Rady 93/13/EHS - jej bodu 19. odôvodnenia, podľa ktorého hodnoteniu zmluvných podmienok v zmysle tejto smernice nepodliehajú, pretože zahŕňajú poistné riziko pri výpočte poistného. Hodnotil ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a jeho formuláciu považuje za nesprávnu v dôsledku chybného prekladu už spomínanej smernice a chybnej transpozície do Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že zámerom EÚ je uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv. Poukázal na to, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná v osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré žalobkyňa nemusela podpísať, a v takom prípade by nebol dotknutý zvyšok poistného vzťahu. Dôkazom tohto tvrdenia je aj záznam o potrebách a požiadavkách klienta, ktorý predchádzal uzavretiu poistnej zmluvy a ktorý preukazuje na to, že klient bol poučený o možnostiach riešenia sporov v rozhodcovskom konaní a nežiadal ďalšie dopĺňajúce vysvetlenia. V dôsledku individuálneho dojednaní rozhodcovskej doložky nemôže už súd skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, čo však navyše ani nie je tento prípad. Zdôrazňuje koncepciu priemerne vnímavého a obozretného spotrebiteľa a v tej súvislosti skutočnosť, že text osobitných zmluvných dojednaní je samostatne graficky, vizuálne a právne oddelený, obsahuje len 2 body, je teda stručný a zrozumiteľný bez toho, aby mohol spotrebiteľa zavádzať, pričom na znak vôle a súhlasu s jeho obsahom je samostatne verifikovaný menom, priezviskom, miestom, dátumom, číslom OP a osobitným podpisom žalobkyne vzťahujúcim sa len k týmto dojednaniam. Poukázal tiež na to, že dodatočne bola daná žalobkyňi možnosť odmietnuť rozhodcovské konanie dodatkom č. 2 (bod 7, časť XVII. ods. 11 b k PP), ktorý pripojil k vyjadreniu. Navyše, žalobkyňa bola v rozhodcovskom konaní pasívna a nevyužila svoje procesné práva - podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku, ktorý bol vydaný v súlade s rokovacím poriadkom arbitrážneho súdu. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátanom konaní, ktorý je obdobou vydania platobného rozkazu podľa § 172 O.s.p.. Vyslovil tiež názor, že v prípade, ak spotrebiteľ má možnosť podať proti rozhodcovskému rozsudku žalobu na súde, nemožno potom túto rozhodcovskú doložku vyhodnotiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, a na podporu tohto svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie - uznesenie Súdneho dvora EÚ C-342/13 z 3.4.2014 a uznesenie Ústavného súdu SR IV. US 394/2012-13 zo dňa 15.8.2012. Napokon predložil aj vyjadrenie Národnej banky Slovenska zo dňa 26.6.2014.

Okresný súd mal za preukázané, že dňa 19.12.2007 uzavreli účastníci poistnú zmluvu pod č. 4458490007, týkajúcu sa životného poistenia žalobkyne, ktoré malo trvať od 20.12.2007 do 20.12.2053. Ako vyplýva z arbitrážneho spisu, k zániku tohto poistenia došlo dňa 20.11.2008 pre neplatenie poisteného.

Súčasťou príslušnej poistnej zmluvy sú VPP v počte 12 strán napísaných drobným písmom, ktoré podpísala aj žalobkyňa dňa 19.12.2007. Čl. XV. upravuje rozhodcovské konanie a v bode 1 sa konštatuje, že poisťovňa a poisťník sa dohodli na tom, že všetky spory sa budú riešiť v rozhodcovskom konaní. O výbere rozhodcovského súdu alebo o poverení rozhodcov pre konkrétny prípad rozhoduje poisťovňa, ktorá vydá aj štatút rozhodcovského súdu. VPP pokračujú formou predtlaču do osobitných zmluvných dojednaní k poistnej zmluve, ktoré sú označené ako „Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007“ a v nich v bode 2 sa uvádza, že poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Aj tieto osobitné zmluvné dojednania sú podpísané žalobkyňou v ten istý deň 19.12.2007.

V časti XVII. VPP označených ako „záverečné ustanovenia“ je 19 bodov (vrátane podbodov), pričom v bode 7a sa uvádza, že s uzavretím poistnej zmluvy je pri jej vzniku spojený osobitný provízny náklad v podobe úhrady odmeny za sprostredkovanie poistnej zmluvy medzi poisťovňou a poisťníkom, ktorý uhrádza poisťovňa. Podpisom poistnej zmluvy vzniká poisťovní osobitná pohľadávka voči poisťníkovi vo výške vyplatennej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá sa vysporiada pri ukončení poistného vzťahu zápočtom voči odkupnej hodnote, ak je vytvorená, alebo poistnému plneniu. Ak odkupná hodnota pri ukončení poistného vzťahu vytvorená nebola, pohľadávka sa stáva splatnou dňom ukončenia poistného vzťahu a poisťovňa je oprávnená voči poisťníkovi ju uplatniť podľa zásad dohodnutých v týchto VPP pred rozhodcovským súdom.

Právne vyššie uplatnený nárok si žalovaný uplatnil návrhom na Arbitrážnom súde v Košiciach, ktorý vyčíslil na sumu 102,90 eur, a ktorému arbitrážny súd označeným rozsudkom zo dňa 19.1.2012 vyhovel.

Žalobkyňa na pojednávaní prehlásila, že pri uzatváraní poisťnej zmluvy nepadla ani zmienka o rozhodcovskej doložke. So sprostredkovateľkou poistenia C. X. sa rozprávali len ohľadom príslušného poisťného produktu a jeho výhodách. Žalobkyňa podpísala všetky listiny, ktoré jej sprostredkovateľka poistenia predložila vrátane poisťnej zmluvy, VPP a osobitných zmluvných dojednaní, ktoré si neprečítala, aj keď mala k tomu možnosť.

Svedkyňa C. X., uzatvárajúca poisťnú zmluvu so žalobkyňou ako sprostredkovateľka poistenia potvrdila, že žalobkyňu neupozorňovala na rozhodcovskú doložku, o ktorej ani ona nebola informovaná. Prehlásila, že ani na jednom zo školení a pravidelných poradách nepadla zmienka o rozhodcovskej doložke. Prehlásila aj to, že pre uzavretie poisťnej zmluvy bolo nevyhnutné, aby poisťník podpísal nielen podpísanú zmluvu, ale aj všeobecné poisťné podmienky a osobitné zmluvné dojednania.

Na základe vykonaného dokazovania, použitím § 52 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. uzavrel, že je nepochybné, že poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Základom tohto sporu bolo posúdenie, či rozhodcovská doložka obsiahnutá vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach bola individuálne vyjednaná. Odpoveď na túto otázku možno nájsť v § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008. Podľa citovaného ustanovenia, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak sú zmluvné podmienky už vopred napísané na predtlačenom formulári, potom ťažko možno dospieť k záveru o tom, že by sa mohol meniť ich obsah. Žalovaný správne uviedol, že VPP sú súčasťou poisťnej zmluvy, čo vyplýva priamo zo zákona (§ 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Preto aj v prípade, ak by žalobkyňa nepodpísala sporné osobitné zmluvné dojednania, stále by platili VPP, ktoré taktiež obsahovali rozhodcovskú doložku v čl. XV. Spomínané VPP totiž tvoria zákonnú súčasť poisťnej zmluvy, takže nebolo nutné ich podpísať, čo však zároveň znamená, že sa nemohol meniť ich obsah. Dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania spočíva na dodávateľovi, teda žalovanom tak, ako to jasne vyplýva z § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení, ktorý dokonca zakotvuje fikciu o tom, že zmluvné ustanovenia sa nepovažujú za individuálne dohodnuté, opak musí preukázať dodávateľ. V danom prípade však toto dôkazné bremeno žalovaný neunesol a ťažko si možno predstaviť opak v prípade predtlačenej formulára. Žalovaný ako jediný dôkaz označil „Záznam o požiadavkách a potrebách klienta“ zo dňa 19.12.2007, podpísaný žalobkyňou. Ten je však v predtlačenom formulári (okrem následných koloniek týkajúcich sa predmetu poistenia a poisteného). V predtlačenej časti formulára je uvedené, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. a VPP poisťovne platných od 21.5.2007. Uvedená veta je však absolútne bezvýznamná pre tento spor, nepreukazuje, že boli poskytnuté informácie spotrebiteľovi o rozhodcovskom konaní, ale upozorňuje len na možnosť riešenia sporov v rozhodcovskom konaní, navyše nie sporov z poistenia, ale zo sprostredkovania poistenia. Z výpovede žalobkyne a svedkyne C. X. ako sprostredkovateľky poistenia vyplynulo, že k žiadnemu individuálnemu vyjednávaniu rozhodcovskej doložky nedošlo.

Napriek snahe žalovaného spochybníť aktuálnu právnu úpravu, konkrétne § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, jeho závery sú právne irelevantné. Dané zákonné ustanovenie je platné a v zmysle neho spornú rozhodcovskú doložku je potrebné považovať za neprijateľnú podmienku napriek tomu, že citované ustanovenia, ako to už súd konštatoval, bolo zavedené do Občianskeho zákonníka novelou účinnou od 1.1.2008. Podľa doterajšej právnej úpravy, účinnej do 31.12.2007, totiž Občiansky zákonník len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Preto aj u zmlúv uzavretých pred 1.1.2008 možno aplikovať ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú

formulárovo predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (nález Ústavného súdu ČR III. US 562/2012, zo dňa 24.10.2013, I. US 199/2011). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe, a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch. Ani argumentácia žalovaného o vylúčení posudzovania neprijateľných zmluvných podmienok v poisťných zmluvách s odkazom na Smernicu Rady 93/13/EHS neobstoí.

Okresný súd svoje rozhodnutie vyvodil z právnych noriem, na ktoré poukázal vyššie, a tie sú v súlade s európskou právnou úpravou a judikatúrou. Navyše, príslušná časť smernice sa netýka rozhodcovskej doložky, ale podmienky vyplývajúcej z poisťného rizika. V tejto súvislosti si obhájil právne závery vyslovené Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach 6MCdo 9/2012, 6Cdo 1/2012, 6Cdo 3/2013, 6ECdo 7/2013 a teda nesúhlasí so závermi rozhodnutí, na ktoré poukázal žalovaný a ktoré prijali sudy nižšieho stupňa. Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR 3MCdo 14/2011, na ktoré poukázal žalovaný, toto neobsahuje jednoznačný právny záver, ale vytyka súdom nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí, týkajúce sa posúdenia možnosti odstúpenia od rozhodcovskej doložky.

Ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo 1/2012 sa týka žalovaného a aj v ňom Najvyšší súd SR dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ten istý právny záver bol vyslovený aj vo vyššie označených rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR. Ďalej poukázal v tejto súvislosti aj nález Ústavného súdu ČR II. US 2164/2010, zo dňa 1.11.2011 a ďalší nález Ústavného súdu ČR IV. US 2735/2011, zo dňa 3.4.2012, v ktorom sa zdôrazňuje, že právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného a s poukazom na rokovací poriadok Arbitrážneho súdu Košice, ktorý je súdu a nepochybne aj žalovanej známy z iných súdnych sporov (napr. 11C 424/2012), možno dospieť k záveru o poškodení procesných práv spotrebiteľa, pretože jednoznačne znevýhodňuje spotrebiteľa oproti súdnemu konaniu. Možno poukázať napr. na zásadu písomnosti rozhodcovského konania, na to, že spotrebiteľ má síce možnosť žiadať nariadiť pojednávanie, ale len za poplatok 36,- eur, navyše musí platiť aj paušál za správne náklady, ktorý je odstupňovaný podľa hodnoty sporu (od 84,- do 6.000,- eur); na podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je stanovená neúmerne krátka 5-dňová lehota; fikcia o doručení rozsudku platí aj v prípade, že adresát sa nezdržiava na adrese doručovania; v prípade procesných úkonov je podmienkou prijatia takéhoto procesného úkonu zaplatenie príslušného poplatku (v tomto prípade podmienkou na podanie odporu je zaplatenie 72,- eur), nie je upravené oslobodenie od poplatku v dôsledku hmotnej núdze spotrebiteľa a pod..

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvého stupňa teda dospel k záveru o tom, že zmluvná podmienka obsahujúca rozhodcovskú doložku v čl. XV. VPP, ale aj v osobitných zmluvných dojednaniach, je neprijateľná, a teda neplatná, a preto žalobe vyhovel. Zároveň tým bol daný aj zákonný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z.. Ďalšími uplatnenými dôvodmi zrušenia rozhodcovského rozsudku sa súd nepovažoval za potrebné zaoberať, pretože bolo by to nadbytočné. Rozhodujúci bol pre rozhodnutie súdu uznaný dôvod podľa § 40 ods. 1 písm. c) v dôsledku záveru o nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, keďže ďalšie dva dôvody uplatnené žalobou takýto dôsledok nemajú (§ 43 citovaného zákona).

K predloženému uzneseniu Ústavného súdu SR IV.US 394/2012-13 zo dňa 15.8.2012 súd musí konštatovať, že nemá žiadny význam pre tento súdny spor. Ním totiž bola odmietnutá sťažnosť pre nedostatok právomoci Ústavného súdu SR.

Žalovaný tiež predložil rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-342/13. Aj predloženie tohto rozhodnutia svedčí o nepochopení záverov tohto rozhodnutia žalovaným. Uvedené rozhodnutie sa totiž týka posúdenia rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve o hypotekárnom úvere a posúdení jej nekalosti. Z týchto dôvodov žalobe vyhovel.

O trovách prvostupňového konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej priznal trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 259,76 eur.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalovaný odvolanie, ktorým navrhol zrušiť rozsudok a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch zdôraznil, že ustanovenie uvedené v texte čl. XV VPP, je v súlade s platným slovenským zákonom a súd prvého stupňa sa z hľadiska posudzovania rozhodcovskej doložky obmedzil iba na všeobecné tvrdenie, že rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, prípadne, že znamenajú výrazný zásah do práv a povinností. Zvýrazňuje v tejto súvislosti najmä existenciu záznamu o potrebách klienta, kde tento jednoznačne potvrdil, že mu boli vysvetlené veľmi jasne, zrozumiteľne a úplne všetky skutočnosti vo Všeobecných poisťných podmienkach a ďalších náležitostiach poisťnej zmluvy, ako i o spôsobe mimosúdneho riešenia sporov formou popísanou v čl. XV. VPP podľa zákona č. 244/2002 Z.z., a kde sám rozhodol o tom, kedy chce uzavrieť poisťnú zmluvu a či vôbec túto poisťnú zmluvu uzavrieť chce. Súd v rozpore s § 39 ods. 2 Občianskeho zákonníka tento deklaratórny písomný prejav vôle, ktorý žalobca urobil pred uzavretím poisťnej zmluvy radšej kompletne pri svojom odôvodnení rozsudku vynechal, resp. ho bagatelizoval. Preto neúplne zistil skutkový stav, keď úplne opomenul, že k samotnému podpísaniu poisťnej zmluvy predchádzalo predzmluvné jednanie medzi sprostredkovateľom poistenia (svedkyňou C. X.) a žalobkyňou, ktoré rezultovalo do záznamu o potrebách klienta vyhotoveného spoločne sprostredkovateľom poistenia a žalobkyňou ako budúcim klientom žalovaného v súlade so zákonom č. 340/2005 Z.z.. Uvedený zákon jednoznačne normuje činnosť sprostredkovateľa poistenia v rámci sprostredkovania poistenia, vrátane povinnosti plniť si voči spotrebiteľovi informačné povinnosti. Predzmluvné jednanie v súlade s predmetným zákonom malo zabezpečiť a je treba bona fide akceptovať, že aj zabezpečilo ochranu spotrebiteľa pri uzatváraní poisťnej zmluvy, pretože samotný zákon je výsledkom implementácie smernice Európskej únie slúžiaci na zabezpečenie právnej ochrany spotrebiteľa pri uzatváraní poistenia. Ak by súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, tak by nepochybne správne posúdil odkaz v osobitných zmluvných dojednaniach na text časti XV. Všeobecných poisťných podmienok, ktorý logicky nerobí osobitné zmluvné dojednanie súčasťou všeobecných poisťných podmienok, ale naopak, text uvedeného článku Všeobecných poisťných podmienok sa stáva súčasťou osobitných zmluvných dojednaní. Súd prvého stupňa na takto nedostatočne a nesprávne zistený skutkový stav aplikoval čiastočne nesprávnu právnu normu (OZ ustanovenia § 52 ods. 3 s opomenutím aplikovať ustanovenie § 53 ods. 10), neaplikoval správnu právnu normu na predzmluvné jednanie medzi sprostredkovateľom poistenia a žalobcom, a to v dôsledku neúplne zisteného skutkového stavu. Pri aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav opomenul konať eurokonformne, konal procesne tak, že narušil právo žalovaného na právnu istotu a prepäto formalistickým postupom mu zamedzil prístup ku skutočnej spravodlivosti účelovým prístupom, kedy svoju ex offio povinnosť konať eurokonformne uplatňoval iba vtedy, kedy to bolo zdanlivo v prospech žalobcu. Týmto narúšal na strane žalovaného právo na rovnosť účastníkov, porušil právo účastníka na priamosť konania. Mimo iného procesne opomenul v súlade s § 118 ods. 2 O.s.p. oboznámiť účastníkov s tým, ktoré dôkazy pokladá za nesporné a ktoré za sporné, a tým neumožnil žalovanému produkovať dôkazy a podpornú právnu argumentáciu na potvrdenie jeho stanoviska.

Žalobkyňa a vedľajší účastník na jej strane sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadrili.

Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1 v spojení s § 156 ods. 3 a dospel k záveru, že pokiaľ súd prvého stupňa zrušil označený rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.1.2012, v tejto súvislosti správne a výstižne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil. Preto odvolací súd plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku okresným súdom (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k dôvodom odvolania žalovaného odvolací súd dopĺňa:

V konaní totiž bolo nepochybne preukázané, že rozhodcovská doložka tak, ako bola uvedená v osobitných zmluvných podmienkach č. 1/2007 k poisťnej zmluve č. 4458496007, je neplatná, pretože nedošlo k jej individuálnemu dojednaniu. Z osobitného zmluvného dojednania č. 1/2007 k poisťnej zmluve vyplýva, že toto je súčasťou Všeobecných poisťných podmienok a práve toto osobitné dojednanie odkazuje na časť XV. Všeobecných poisťných podmienok, v ktorej časti je upravené rozhodcovské

konanie. Z uvedeného je evidentné, že žalobkyňa sa nemohla podieľať na tvorbe rozhodcovskej doložky, pretože celá zmluvná situácia bola postavená kategoricky na závere, že je to pre spotrebiteľa jediná možnosť, ako celkom a bezvýhradne akceptovať návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky. Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami považuje za dôležité reagovať práve na tie, ktoré obsahujú platnosť rozhodcovskej doložky, pretože práve dôvod uvedený § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní bol tým, ktorý viedol k zrušeniu rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd zdôrazňuje, že ak nemá spotrebiteľ žiadnu možnosť v procese uzatvárania rozhodcovskej zmluvy či doložky, podieľať sa určitým spôsobom na tvorbe jej obsahu, potom možno mať za to, že za takejto situácie sú naplnené podmienky na ochranu spotrebiteľa. V skutočnosti sa totiž jednalo o podnikateľom vopred nastavené kritériá voči spotrebiteľovi, a to bez akejkoľvek možnosti spotrebiteľa spolupodieľať sa na obsahu dojednania takejto rozhodcovskej zmluvy, či doložky. Čo do dôsledkov by sa teda jednalo o stav obdobný pre spotrebiteľa neprípustný formulárovým zmluvám. Súd v takejto situácii preto musí starostlivo posudzovať, či takéto rozhodcovské doložky nie sú neplatné pre konanie priečiace sa dobrým mravom. Odvolací súd zdôrazňuje, že v rámci spotrebiteľských zmlúv, dojednania zakladajúce znevýhodňujúce ustanovenia, akým je napríklad aj dojednanie rozhodcovskej doložky bez toho, aby spotrebiteľ mal možnosť sa podieľať na tvorbe jej obsahu, nemôže byť zásadne súčasťou Všeobecných poisťných podmienok. Nič na tom nemení ani tvrdenie žalovaného, že prostredníctvom sprostredkovateľa bola žalovaná poučená o svojich právach v zázname o potrebách klienta. Odvolací súd poukazuje na tento Záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. 4458496007, z ktorého vôbec nevyplýva tvrdenie žalovaného, že žalobkyni boli vysvetlené veľmi jasne, zrozumiteľne a úplne všetky skutočnosti vo všeobecných poisťných podmienkach a ďalších náležitostiach poisťnej zmluvy, ako aj o spôsobe mimosúdneho riešenia sporov formou popísanou v čl. XV. Všeobecných poisťných podmienok podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, a kde sám rozhodol o tom, kedy chce uzavrieť poisťnú zmluvu, či vôbec túto poisťnú zmluvu uzavrieť chce. Práve odkazy v takýchto listinách, či už v zázname o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve alebo v osobitných dojednaniach č. 1/2007 k poisťnej zmluve na čl. XV. Všeobecných poisťných podmienok, kde je upravené rozhodcovské konanie, robí takúto dohodu o rozhodcovskej zmluve pre spotrebiteľa nezrozumiteľnú. Práve takéto dojednania spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže takéto odkazy na niekoľko listín a na niekoľko ustanovení rôzne umiestnených v týchto listinách, značne sťažujú orientáciu v zmluvných dojednaniach bežnému spotrebiteľovi. Z tohto hľadiska potom takéto dojednania treba považovať za neplatné pre konanie priečiace sa dobrým mravom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Keďže úspešná žalobkyňa a vedľajší účastník na jej strane si náhradu trov odvolacieho konania nežiadali, ich náhrada im priznaná nebola.

Uznesením zo dňa 31.3.2014 pod č.k. 11C/188/2013-186 súd prvého stupňa pripustil, aby sa konania popri žalobkyni ako vedľajší účastník zúčastnilo občianske združenie Ochrana spotrebiteľom a vlastníkom bytov so sídlom Škultétyho 3, Košice - Staré mesto, IČO: 42 249 708. Návrh žalovaného na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného na pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. Rvp 8830/2003 zamietol. Návrh žalovaného na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. II.ÚS 382/2003, Rvp 5052/12 zamietol.

Vychádzal zo zistenia, že písomným podaním zo dňa 17.7.2013 označený vedľajší účastník prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámil vstup do konania na strane žalobkyne podľa § 93 ods. 2 O.s.p.. Žalovaný v písomnom podaní zo dňa 21.8.2013, doručenom súdu dňa 28.8.2013, nesúhlasil so vstupom vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne do súdneho konania. Zdôraznil, že predmetné občianske združenie vstúpilo do konania bez písomného súhlasu, resp. splnomocnenia osoby, na strane a na ochranu záujmov, ktorého do konania vstúpilo. Odbornú spôsobilosť tohto združenia, ktoré má vystupovať ako ochrana spotrebiteľských práv, však spochybňuje samotná skutočnosť, že spotrebiteľské združenie sa nechalo v konaní zastúpiť advokátom, teda možno pochybovať o tom, či je z hľadiska odborného spôsobilé naplniť účel účasti v tomto konaní, ktorých je

ochrana záujmov spotrebiteľa. Spotrebiteľské združenie vstupuje do konania bez súhlasu toho, na koho ochranu má vystupovať, sú ešte závažnejšie.

Pripustenie do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne právne zdôvodnil ustanovením § 93 ods. 2, 3, § 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 25 ods. 1, 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorých môže na základe plnomocenstva združenie zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi a uplatňovať jeho práva vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa.

S týmto odôvodnením súdu prvého stupňa ohľadom vstupu združenia vedľajšieho účastníka na ochranu práv žalobkyne sa odvolací súd plne stotožňuje.

Ďalším výrokom uznesenia okresný súd návrh žalovaného na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. Rvp 8830/2013 zamietol. Posledným výrokom návrh žalovaného na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. II.ÚS 382/2013, Rvp 5052/2012.

Proti obom návrhom žalovaného na prerušenie konania a proti prvému výroku o pripustení do konania popri žalobkyni ako vedľajšieho účastníka občianskeho združenia Ochrana spotrebiteľom a vlastníkom bytov, podal žalovaný odvolanie, v ktorých žiadal zrušiť tieto výroky napadnutého uznesenia a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal odvolanie žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 31.3.2014 pod č.k. 11C/188/2013-186 a dospel k záveru, že uznesenie vo všetkých jeho troch výrokoch je vecne správne. Preto v tejto súvislosti odvolací súd plne odkazuje na správne zdôvodnenie všetkých troch výrokov napadnutého uznesenia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Ako už bolo vyššie uvedené, žalovaný s prerušením oboch konaní na jeho návrh nesúhlasil a preto požiadal ich prerušiť podľa § 109 ods. 2 písm. c), a to z dôvodu, že Najvyšší súd SR uznesením 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012 rozhodol v procesnej forme odmietnutím dovolania a napriek tomu vyslovil v odôvodnení uznesenia o odmietnutí dovolania závery meritórnej povahy nemajúce žiaden vzťah k dôvodom odmietnutia dovolania, pričom podľa nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. ÚS 402/2008, zo dňa 1.4.2009 „ak sa najvyšší súd v rámci dovolacieho konania meritórne vecou nezaoberal a dovolanie odmietol, potom ani nemohol meritórne formulovať závery vyšších súdov“. Uznesením Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 382/2013 zo dňa 10.7.2003 ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť žalovaného, ktorou sa namieta porušenie práva na súdnu ochranu. Vzhľadom na tieto okolnosti žalovaný mal za to, že sa zjavne rieši otázka, ktorá môže mať význam pre toto súdne konanie, a z dôvodu hospodárnosti konania navrhol, aby súd konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku prerušil až do právoplatnosti skončenia konania vedeného pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. Rvp 8830/2013. Taktiež aby prerušil konanie až do právoplatného skončenia konania vedeného pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. II.ÚS 382/2013, Rvp 5052/2012.

V tejto súvislosti mal odvolací súd za preukázané, že okolnosťou, že žalovaný sa obrátil na Ústavný súd SR s ústavnou sťažnosťou týkajúcou sa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo 1/2012, nie sú dané podmienky na prerušenie konania v predmetnej veci. Nemožno urobiť záver, že v konaniach na Ústavnom súde SR dôjde k zrušeniu vyššie uvedeného uznesenia Najvyššieho súdu SR, a naviac, že eventuálne zrušenie tohto uznesenia Ústavným súdom SR, vo vzťahu ku ktorému týmto ústavným orgánom zatiaľ rozhodnuté nebolo, nemôže mať zásadný právny význam pre rozhodnutie vo veci samej. Za týchto okolností odvolací súd je toho názoru, že nie sú dané podmienky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. v súvislosti s napadnutým uznesením zo dňa 31.3.2014.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil označené uznesenie vo všetkých jeho troch výrokoch ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.